

**KARDINALOVA HOMILIJA U MISNOM SLAVLJU
NA POČETKU AKADEMSKE GODINE 2011./2012.**

Zagreb, katedrala, 13. listopada 2011.

Čitanja: 1 Tim 1,12-16.18-19; Iv 14.15-21

**Mnogopoštovani gospodine Rektore Hrvatskoga katoličkog sveučilišta
gospodo prorektori i dekani, profesorice i profesori
dragi sveučilištarci, studenti i studentice, kršćanska braćo i sestre!**

1. U zajedništvu vjere i Crkve srdačno vas sve pozdravljam u ovoj našoj prvostolnici kamo smo došli posvjedočiti svoje pouzdanje u Boga. Započeti novu akademsku godinu radostan je čin koji svakoga od nas suočava s otajstvom života, s našim pozivom i načinom na koji taj poziv vršimo. Zazvati Duha Svetoga znači prepoznati svoj život u Božjemu svjetlu.

Sveti Pavao, na početku Prve poslanice Timoteju, piše svoj životni hvalospjev Bogu i iznosi neku vrstu predstavljanja, ne prešućujući ništa iz svoje prošlosti. Ta je prošlost ispunjena iskustvima koja ga naizgled ne preporučuju kršćanskoj zajednici, niti mogu istaknuti posebne zasluge. Štoviše, ostaje dojam da je uložio svoju gorljivost u pogrješna nastojanja, u proganjanje i nasilje nad kršćanima.

Mislio je da poznaje Boga te bio previše samouvjeren da vrši Božju volju. Sada priznaje da je to činio u neznanju, u nevjeri. No, Bog mu je objavio svoje istinsko lice – lice milosrđa. Tako Pavao, koji je živio bez spoznaje da je Božja ljubav duboko urezana u njegov život, ispovijeda: »Vjerodostojna je riječ i

vrijedna da se posve prihvati: Isus Krist dođe na svijet spasiti grješnike, od kojih sam prvi ja».

Govoreći o grješnicima, Pavao govori o sebi. I kada govori o obraćenju, ima sebe pred očima. Zbog toga je vjerodostojan. Ne, dakle, kao pravednik, nego kao grješnik kojemu je udijeljeno obilje opraštanja i smilovanja. Pavao je već u starijoj dobi i puno je učinio i trpio za Božje kraljevstvo. Ipak, spoznaja o životu koju nosi, odiše poniznošću koja ne može bez Božjega milosrđa. I mi smo ovdje, braćo i sestre, s istim stavom, u poniznoj zahvali da nas Bog nadilazi svojim darom.

2. Dragi sveučilištarci, čuli smo rečenicu svetoga Pavla kojom Apostol poziva Timoteja da u svojim nastojanjima i bitkama ima »vjeru i dobru savjest«. Sveti Pavao, spominjući savjest, koristi riječ: syneídesis. Ona označuje višestrukost pogleda, znanje koje postaje životno do mjere pripadnosti, usvajanja i suodnosa. Zbog toga je taj pojam na latinski preveden kao con-scientia. Nije riječ samo o znanju i znanosti, to jest o onome što označuje pojam scientia, nego se traži povezanost znanja, prihvaćanje i zahvaćenost u cjelovitosti. Možemo ići i dalje, tako da vidimo da savjest ima stanovitu pojmovnu bliskost sa sveučilištem, s pojmom universitas koji upućuje na jedno, a obuhvaća raznolikost životne zbilje i spoznaje.

Živimo u vremenu u kojem je teško naći suglasnost o pojedinim pitanjima, osloniti se na zajednička uporišta, težiti prema zajedničkim ciljevima. Toliko zazivan konsenzus nužno mora polaziti od prihvaćenih vrijednosti, od temelja što ga kao ljudi nalazimo u savjesti. Za nas kršćane savjest je oblikovana otajstvom Isusa Krista, njegovom ljubavlju koja je prihvatila križ i pobijedila smrt, da bismo živjeli snagom Duha koji nam je po Kristu darovan.

Znamo da je savjest u svakome čovjeku mjesto zadnjega kriterija za raspoznavanje djelovanja. U najdubljem sloju čovjekove osobnosti, u onome što se u Bibliji

naziva imenima 'duha', odnosno 'srca', nalazi se prepoznavanje jednoga, jedinstva ljudske osobe. Odatle polazi svako traženje istinitosti i dobra na svim razinama življenja.

3. Braćo i sestre, nalazimo se u godini koja je za Crkvu i društvo obilježena pohodom pape Benedikta XVI. Hrvatskoj u našem Zagrebu (4. i 5. lipnja 2011.). Govoreći predstavnicima svijeta kulture, znanosti, umjetnosti, gospodarstva, politike, sporta te predstavnicima vjerskih zajednica u neposrednoj blizini Rektorata Sveučilišta u Zagrebu, u Hrvatskome narodnome kazalištu, Papa je progovorio upravo o savjesti kao središnjoj temi svoga obraćanja, te rekao: »Tema savjesti je transverzalna glede raznih područja u kojima djelujete i temelj je slobodnog i pravednog društva, kako na nacionalnoj tako i na nadnacionalnoj razini [...].

Valja priznati i razvijati velika dostignuća modernoga doba, to jest: priznavanje i jamstvo slobode savjesti, ljudskih prava, slobode znanosti i time, slobodnoga društva, ali pri tom zadržati otvorenima razum i slobodu prema njihovu nadnaravnom temelju, kako bi se izbjeglo to da se ta dostignuća samo-izbrišu, kao što nažalost nerijetko možemo ustvrditi. Kvaliteta društvenoga i građanskoga života, kvaliteta demokracije dobrim dijelom ovise o tomu 'kritičkom' čimbeniku, odnosno savjesti, o tome kako je se shvaća i o tome koliko se ulaže u njezino oblikovanje. Ako se savjest, prema prevladavajućem modernom shvaćanju, ograniči u subjektivni okvir, u koji se smješta religiju i moral, onda krizi Zapada nema lijeka, a Europa je osuđena na nazadovanje.

Ako se, naprotiv, savjest otkrije kao mjesto slušanja istine i dobra, mjesto odgovornosti pred Bogom i braćom ljudima, što je protiv svake diktature, onda ima nade za budućnost.« Govorio je to nama, u Hrvatskoj, gdje smo u nedavnoj prošlosti osjetili što znači gušiti savjest, prisiljavati da se postupa u skladu s

bezbožnom ideologijom, ne poštujući Božji zakon upisan u ljudsko srce. Osjetili smo snagu diktature i ponižavanja ljudskoga dostojanstva, dostojanstva koje dolazi od Boga. No, diktature ne prestaju s političkim režimima. I danas smo izvrgnuti mnogim pojavama koje bi rado izbrisale prisutnost savjesti, osobito njezina oblikovanja u skladu s naravi koju je Bog upisao u svoja stvorenja.

4. Na temu savjesti, koju je prošle godine neizravno naznačio u nagovoru mladima u Londonu, (usp. Bdjenje u Hyde Parku, 18. rujna 2010.), a izravnije otvorio baš u Zagrebu, Papa se ponovno vratio i produbio je pred njemačkim zastupnicima Bundestaga, 22. rujna ove godine, u berlinskome Reichstagu, povezujući govor o zakonu i moći, o naravnome zakonu i savjesti.

U tome znakovitome govoru koji je vrijedan da ga – zajedno sa zagrebačkim – pročita svaki intelektualac, a osobito političari, Benedikt XVI. je naveo riječi iz Poslanice Rimljanima (2, 14-15), gdje se spominje narav i savjest, te ustvrdio: »Pozitivističko poimanje naravi, koje ju shvaća na puki funkcionalistički način, kao što je prepoznaju prirodne znanosti, ne može napraviti nikakav most prema ethosu i pravu, nego ponovno potaknuti samo funkcionalističke odgovore.

No, u pozitivističkome viđenju, koje neki smatraju jedinim znanstvenim viđenjem, isto vrijedi i za razum. U tome viđenju ništa od onoga što se ne može verificirati ili falsificirati, ne ulazi u područje razuma u strogome smislu. Zbog toga ethos i religiju treba smjestiti u prostor subjektivnoga te ispadaju iz područja razumskoga u strogome smislu. Tamo gdje prevladava isključiva vlast pozitivističkoga razuma – a to je većinom slučaj u našoj javnoj svijesti – klasični izvori spoznaje ethosa i prava ispadaju iz igre. To je dramatično stanje koje se tiče svih i o čemu je potrebna javna rasprava«.

Braćo i sestre,

moramo se vraćati na ono što je upisano u našem srcu. Tu živi istina o čovjeku. Nama kršćanima po Kristu je dan Duh Istine. Mi ga poznajemo snagom Kristove smrti i uskrsnuća. Nije dohvatljiv niti vidljiv svima; on je Branitelj koji ostaje s nama i u nama, osobito u euharistijskome zajedništvu. Kao što oblikuje i preobražava kruh i vino, svojim Duhom preobražava i nas, ako čuvamo njegove zapovijedi. A njih je moguće čuvati samo ako ljubimo. Kaže Isus: »Ako me ljubite, zapovijedi ćete moje čuvati«.

5. Oblikovanje savjesti po mjeri sebedarne ljubavi nije samo neka pobožna želja. Ona je nužnost, osobito u odgojnim i obrazovnim ustanovama. Zato danas molimo da uni-versitas bude con-scientia; da sveučilište oblikuje savjesti pojedinaca i cijeloga društva. Zbog toga odnos društva prema sveučilištima i odgovornost sveučilištaraca prema društvu danas imaju posebnu težinu. Svjesni smo da je savjest pojedinaca obilježena ne samo osobnim događanjima, nego i prilično nejasnim razvojem kolektivne povijesti, pri čemu je teško razaznati smjerove, nakane i ciljeve.

Kršćanski su mladi, među kojima je bio velik broj studenata, za vrijeme Papina pohoda nama starijima očitovali ne samo da traže istinu, nego da su otvoreni za djelovanje Duha istine, Duha Branitelja, u ostvarivanju Božjega kraljevstva. Danas ponovno ističem da su mladi očitovali predivno lice oduševljenja i kršćanske radosti, ali jednako tako i spremnosti da grade zajedništvo, polazeći od dara vjere koji oblikuje čovjeka u najdubljem sloju njegove ljudskosti.

Svaka kršćanska molitva, a napose euharistijsko slavlje, uvijek je zaziv za dolaskom Duha Svetoga. On je u nama načelo nutarnjega života. U Posljednici koju pjevamo na Pedeseticu, Crkva Duha zaziva dulcis hospes animae; consolator optimus. Taj 'slatki gost ljudske duše', 'najbolji Tješitelj' od nas stvara ljude koji žive za druge. Poput majke, poučava nas moliti i Boga zvati Ocem.

6. Dragi profesori i studenti, znamo da se svijet ne mijenja oslonjen na ljudsku mudrost, nego na pouzdanje u Boga. Pouzdanje u Boga nikoga ne vrijeđa. Ono raste iz vjere i traži dobro i radost drugoga. No, svjestan sam da u pozivu kršćanskih sveučilištaraca nailazite na mnoštvo pitanja i protivljenja. U naše vrijeme cijena vjernosti Evandjelju neizbježno uključuje i pokušaje oduzimanja važnosti, guranja iz javnosti i ismijavanja. Neka vas to ne obeshrabri. Budite slobodni i radosni, znajući da je Evandjelje temelj ne samo za pronalaženje smisla osobnih života, nego i temelj za pravedno i čovječnije društvo.

I tijekom ove godine osjetit ćete čežnju da okolnosti u kojima živite i studirate budu drukčije. Nailazit ćete na razočaranja i nerazumijevanja. Ali ova je godina za sve nas prilika i dar da kao kršćani, slušajući glas savjesti, budemo bolji Kristovi učenici. Večeras započnimo od sebe, od svoje molitve, od našeg zajedništva i svjedočenja. Ne trebaju nas plašiti neprijatelji. Njihova snaga može biti dojmljiva, ali ona je ipak puno manja od naših nutarnjih zaprjeka, od našega otklanjanja od Božjega Duha i glasa u nama. Ako Boga slušamo, sva buka i zbrka oko nas ne će biti stvarna smetnja.

7. Dragi sveučilištarci, dobro je da vas privlači veličina ljudskoga znanja, ali ne zaboravite ni u jednome trenutku na blagi titraj duše koji vam uvijek ima nešto reći; koji je više od najvećega znanja. Čovječanstvo je toliko puta osjetilo do kakve boli i tuge dovodi nebriga za savjest. Jedni su grubo nasrnuli na nju, niječući je;

drugi su joj oduzimali pravo glasa, proglašavajući je ostatkom pogrješnoga odgoja; treći su umanjivali njenu važnost, nudeći ljudima kompromise...

No, ona ostaje, radujući se svakoj novoj spoznaji; boreći se sa zabludama; diše u nama kao sretna pratiteljica poniznih, dobro znajući preko kojih pragova ne želi voditi naše korake. Pod navalama raznih ideologija koje govore da je nešto suvremeno, a drugo nazadno; u namjernoj ubrzanosti, kojoj je cilj ne zalaziti dublje od površnih dojmova, savjest može otupiti. Najlakše je to učiniti, ako se čovjeku priječi susret s Bogom.

Zato pozivam sve vas, dragi mladi – a puno je vas studentica i studenata u Zagrebu – da gajite život s Bogom; da se međusobno podupirete u vjeri; da se povezujete i uključujete u studentske katoličke zajednice i da se očitujete kao vjernici. Netko će vam i među profesorima i kolegama htjeti prodati rog za svijeću; netko vas zbuniti govorom o Crkvi; netko pokolebati u vjeri, jer se sam našao u životnim teškoćama. Uranjajte u iskustvo molitve; učite o svojoj vjeri i Crkvi, o svim njenim svijetlim i tamnim stranicama u povijesti; hranite se sakramentima; pročišćujte savjest Božjim opraštanjem i budite ustrajni i marljivi studenti. Radujte se, zahvalite Bogu svaki put kada se u vama nađu zajedno znanje, scientia i savjest, con-scientia. Takvo zajedništvo preobražava. Ono je potrebno Crkvi i toga najviše treba naša Hrvatska.

Na vas, dragi mladi vjernici, Crkva posebno računa u programiranim inicijativama nove evangelizacije, jedna od njih će se ostvarivati pod nazivom Misije u gradovima u zajedničkom programu dvanaest europskih gradova među kojima se nalazi i Zagreb, a program će biti usredotočen na korizmu iduće godine. Predviđen je i poseban program za studente u našoj katedrali. A da bi se što bolje koordinirao studentski pastoral u Zagrebačkoj nadbiskupiji pri našem Uredu za mlade otvara se i novi Odjel za studente u kojem će biti članovi studentski kapelani i predstavnici studenata.

ZAGREBAČKA NADBISKUPIJA

Tiskovni ured

HR-10000 Zagreb, Kaptol 31

tel/ fax: 01/4894-878

mob: 099/3126 605

www.zg-nadbiskupija.hr
tiskovni@zg-nadbiskupija.hr

Pozivam vas sve da se kao odgovorni članovi Crkve zalažete i pripremate kako biste uvijek bili »spremni na odgovor svakomu koji od vas zatraži obrazloženje nade koja je u vama« (1Pt 3,15). Sve vas preporučujem nebeskom zagovoru Presvete Bogorodice Marije i blaženog Alojzija Stepinca. Njih ne prestanite zazivati u svojim potrebama i uspjesima. Povjerite im novu akademsku godinu i često dođite u ovu katedralu. Dragi sveučilištarci, dobrom savješću mijenjajte svijet! Amen.